

Determinatiedag fossiele zeehonden

Natuurhistorisch Museum Rotterdam

Zaterdag 18 februari 2017

Kaakfragment van de monniksrob, gevonden door Rudy Vermeer op het strand van de Zandmotor. Maatstrep 4 cm. Foto: Nico Vermeer.

Het Natuurhistorisch Museum Rotterdam organiseert naar aanleiding van de spectaculaire vondst van een onderkaak van een monniksrob een *determinatiedag fossiele zeehonden* op zaterdag 18 februari 2017. Voorlopig onderzoek (^{14}C -datering) toont aan dat dit warmteminnende zoogdier in het laatste deel van het IJstijdvak aanwezig was in de Noordzee voor de kust van Zuid-Holland. Nog nooit werd de monniksrob (*Monachus monachus* (Hermann, 1779)) zo noordelijk aangetoond. De onderkaak is gevonden op de Zandmotor nabij Den Haag.

Op de *determinatiedag fossiele zeehonden* in Het Natuurhistorisch zullen kenners uit binnen- en buitenland aanwezig zijn met het volgende programma:

- 11:00 uur Museum open, toegang gratis, koffie en thee verkrijgbaar
- 11:30 uur Welkom
- 11:35 uur Leonard Dewaele MSc (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel):
Zeehonden van het vroege Mioceen tot nu, en hun biogeografie
- 12:25 uur Dr. Morten Tange Olsen (Natural History Museum of Denmark, Copenhagen):
Ancient DNA from marine mammals
- 13:10 uur Pauze
- 14:00 uur Determinatie door deskundigen waaronder de sprekers van het ochtendprogramma en Noud Peters, Klaas Post en Dick Mol
- ca. 16:00 uur Einde programma

In het kader van het aantreffen van de monniksrob in de laat-pleistocene fauna's van de Noordzee zijn wij op zoek naar meer skeletdelen van verschillende soorten zeehonden. Dit is dé gelegenheid om uw fossiele mariene zoogdierresten van de bodem van de Noordzee, zoals van Maasvlakte 2 en de Zandmotor, te laten determineren. U wordt van harte uitgenodigd om uw strandvondsten waarvan u vermoedt dat het fossielen van zeezoogdieren zijn en/of resten die al eerder provisorisch zijn gedetermineerd als een marien zoogdier, zoals zeehonden en walrussen, mee te brengen voor een nauwkeurige determinatie.

Het
Natuurhistorisch

Natuurhistorisch Museum Rotterdam, Westzeedijk 345 (Museumpark), 3015 AA Rotterdam

Zeehonden van het vroege Mioceen tot nu en hun biogeografie

De zeehonden (Carnivora, Phocidae) vormen een uiterst interessante familie van zeezoogdieren. In tegenstelling tot walvissen en zeekoeien zijn ze (nog) niet volledig aquatisch biedt de studie van levende en uitgestorven zeehonden een kijk op de evolutionaire transitie van een landzoogdier-voorouder naar de semi-aquatische dieren die ze nu zijn. De onvolledigheid van de fossieleninventaris is een bijkomende factor die de studie van fossiele zeehonden bemoeilijkt.

De oudste fossiele vondsten zijn om en bij de achttien miljoen jaar oud. Na een aarzelende start kenden de zeehonden een snelle geografische verspreiding en snelle groei van de soortenrijkdom in het midden en late Mioceen en het Plioceen. Deze soortenrijkdom kan al dan niet gelinkt worden aan klimatologische veranderingen, zoals de saliniteitscrisis tijdens het einde van het Messiniaan (laat-Mioceen), waarbij de Middellandse Zee uitdroogde.

Recenter, tijdens het Kwartair, vond eveneens een aantal interessante biogeografische verschuivingen plaats, zoals de eigenaardige geografische opsplitsing van het geslacht *Pusa*, of de opsplitsing van de monniksrobben. Ondanks het feit dat deze laatste waarschijnlijk zelfs van voor het Kwartair dateert, zijn er nog heel wat vragen daaromtrent. De vondst van een kaakfragment van een Midderraanse monniksrob uit de laatste ijstijd vóór de Nederlandse kusten beantwoordt daartoe weinig vragen, maar werpt er meer op. Hoe kwam hij daar? Wat deed hij daar? Was hij alleen of kwamen Midderraanse monniksrobben systematische zo ver naar het koude noorden? Kortom, een vondst waarover het laatste nog niet gezegd is!